Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САНГА ОЛОХ

Хаһыат
1931 сыл алтыннаах
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 41 (4308) ✦ 1973 сыл. Муус устар 5 күнэ ✦ Сыноната 2 харчы
ЧЭППИЭР

ГТО НУОРМАЛАРЫН МААССАБАЙДЫК ТУТТАРЫАҺЫН!

ССКП XXIV съезда үлэһиттэр культурнай сылдьалаҥнарын тэрийиигэ физкультура уонна спорт улахан миэстэни ылыахтааҕын, дэгиттэр сайдыылаах саҥа көйүүр ситиҥэ туһаныллыахтааҕын туһунан ыйбыта. Итиитэн даҕаны физкультура уонна спорт биһиэхэ биирдиилээн талыллыбыт дьон дьыалата эрэ буолбакка, маасса бүттүүнүн дьыалата буолуохтааҕа дьаҥкэтик ыйаллар.

1972 сылы кулун тутар 1 күнүттэн ыла ГТО Бүүтүн Союзтааҕы саҥа комплексын нуормаларын туттарыы дойдуга киллэриллибитэ. Бу саҥа дьаһал түүһү-уоҕу бэрэбиэркэлээбэт, үлэһиттэр күннэриттэн олохторуттан физкультураттан уонна спордуттан дьарыктаныыларыгар уонна, төһүгэр, эйэлээннэ доруобуйаны ситиэхэ чэпчэн-чэбдик буолуутун туһугар партия уонна правительство аҕалыы кыһамныыларын кэстүүгэ буолар.

ГТО саҥа нуормаларын 10 сааһыттан бу сааһыгар диэри саастаах дьоҥуспай киһи барыта бэлэм сүүрүүнэн ааҕарыллан туттарыахтаах. **Оройуонга ГТО нуормаларын туттарыыга быйыл муус устар уонна ыам ыйдара оскуолаах ыйдарынан биллэриллиэхтэрэ.** Биирдиилээн предприятиелаарыттан, тэриллэриттэн, хаһаайыстыбаларыттан оскуолаларыттан туттарыы графигы олохтоноо. Оҥ курдук, нуормалары массабай туттарыы **хайыһарга—муус устар 2—15 күннэригэр,** кроссха муус устар 20—30, ытыыга муус устар 9—16, сүүрүүлэргэ, быраҕыыларга, ойууларга, тардыныыга—ыам ыйын 21—23 уонна туристическай походка— бэс ыйын 10 күнүгэр диэри ыытыллар.

Бу сүүрэн суоллаах саҥа комплекс нуормаларын туттарыыга нэһилиэннэ киэҥ арааттаах хабар сыалтан физкультура уонна спорт оройуоннаах комитета уонна «Урожай» общество совета кэккэ эйэ дьаһалтаҕа былаанналаатылар. Олор иэдэйиэхтэр муус устар ыйга диэри тэриллэлэргэ, хаһаайыстыбаларга, предприятиелэргэ ГТО нуормаларын туттарыыга аналлаах мунньуктары, стендэлэри оҥоруу, аналлаах комиссиялары тэрийии, туттарыы графигын оҥоруу, оройуон кинигэтэ ГТО бастакы значкистарыгар документтары үөрүүлэхтик туттарыы, спортивнай саалалары, площадкалары тупсаран оҥоруу, хас биирдии киһи туттарарын ситиһэр сорудах биэриллэр.

Чэйиҥ, оройуонга физкультура уонна спорт киэн далаах ааҕыллыннарын, үлэһиттэр чэгиэн-чэбдик доруобуйалаах буолалларын туһугар ГТО нуормаларын туттарыыга маассабайдык турунуоҕуҥ!

СҮӨҺҮ ИТИИТИГЭР—ИНДУСТРИАЛЬНАЙ ТӨРҮҮ

Рязанскай уобалас «Ким» совхоз бэс саҥа свинарниты туппута. Быйыл социалистическай куоталаһыыга киирсэн туран, 21 тыһыынча сибиннньэ оротун—былырыыҥытаатаҕар 5,5 тыһыынчанан элбэҕи уотарга эбэһээтэлистибэ ылыммыта.

СНИМОККА: совхоз директора А. Крючков активистары кытаппыт социалистическай куоталаһыы түмүгүн туһунан кэпсиэтэр.

Н. АКИМОВ фотота. ССТА фотохрониката.

ТАДЖИКСКАЙ ССР. Республика саҕаруу өттүн хаһаайыстыбаларыгар нуалсүүлэр сирдэргэ кукурузаны ыһыы бүттэ.

Снимокка: Курган-Тюбинскай оройуон Куйбышев аатынан техникум-совхоһугар кукурузаны ыһыы.

В. Стевендев фотота. ССТА фотохрониката.

«САЛЮТ-2» ОРБИТАЛЬНАЙ СТАНЦИЯ КӨТТӨ

Космос куйаарын чинчийии программатыгар сап түбэлиннэрэн, муус устар 3 күнүгэр Советскай Союзтан «Салют-2» орбитальнай научнай станция көтүрүллүбүтэ. «Салют-2» станцияны ыытыы сыалынан тупсарыллыбыт конструкцияны, бортааҕы системалары, аппаратураны үлэлэтэн иэдэс кэтэ космическай кэтэх биириэхтигэр научнай-техническэй чинчийиилэр итиннэ экспериментэрэ оноруу буолуохтар.

Телеметрическэй информация кордоруунан, станция бортааҕы системалара сапка үлэлиэхтэр. Координациялыыр-аҕарар пункт информациялары ылыахтар.

ССТА.

ҮЛЭ ХАС БИИРДИИ МҮНҮҮТЭТИН —*пятилеткаҕа*

ЫБСЛКС КК бу дыл муус устарга—бэс ыйыгар үлэ дисциплинэтин бөҕөргөтүүгэ уонна үлэ бириэмэтин сүүрүннүк суох оноруугa «Комсомольскай прожектор» Бүүтүн Союзтааҕы рейдэтин ыытарга быһаарда. Рейдэ поруот хаһаайыстыбатын барыа салааларыгар, заводтарга, тутуулларга, хаачыйыны эйгэтигэр, колхозтарга, совхозтарга уонна учреждениелэрэ ыытыллыаҕа. Бүүтүн Союзтааҕы рейдэ девиһэ: «Үлэ хас биирдии мүнүүтэтин—пятилеткаҕа!»

ССТА.

Дьоҥун ситиһиилэр

Сорудаҕы таһынан 1000 солкуобай

ПРОМКОМБИНАТ. Предприятиеҕа мас таһыытын бастакы кварталлаах былаанын 101 бырыһыан оноруу сорудаҕа 100 бырыһыан толордо. Пилопродукцияны түүлгэ. Балайда үчүгэй кордоруулуу Инна Исаевна Беляева маастардаах ыс сыаҕа ситистэ. Сыах кварталы түмүгүнэн сорударыы бирэ тыһыынча солкуобайдаан аһарда.

БИҺИГИ ЮРР.

Бастыҥнар үүт ыамын үрдэтэллэр

ЧЫАППАРА. Карл Маркс аатынан колхоз 1 №-дээх бригадэтин ыанныыксыта Е. М. Дьячковская, үс ый түмүгүнэн валовойдуунан 4782,7 кг үүтү ыаан, колхоз чаас ыанныыксытынан буолла. Т. Х. Манарова уонна Л. В. Сысолятина кварталлааҕы сорудахтарын 137—124 бырыһыанна толордулар. 2 №-дээх бригадэдэ валовойунан 3648 кг үүтү ыаан, А. С. Океемова бастаата.

Т. ГОГОЛЕВА.

БОРООН АХСЫН 570 ГРАММ ЭБИИ ЭТ

МЫНДАҔААЙЫ. Ленин аатынан колхоз Амматтааҕы учаастагын ааҕыс бороон карооччулара 453 ыччат суоҕуҥ кыстаталлар туруоралар. Кинилэр нулуо туттарыа бирэ бороон суукланаах эбиллиитин 570 граммҥа тиэрдилэр.

В. И. Федоров кароо 67 бороонноро ыстык аҥа ыйыар бирдиилэрэ сууклана ортотунан 467 грамм, М. А. Абрамова 51 бороонно 21 килограмм эбиллиилэр. Бороон карооччулар Н. С. Софронов, А. С. Борисова үс ый түмүгүнэн эмиэ үчүгэй кордоруулэри ситистилэр.

А. СИВЦЕВ.

ТУҺАЛААХ СЫННЬАЛАР

СЫЛАН. Орто оскуола үөрэнээччилэрэ саамый үйэ оробуолэрин туһалаахтык атаардылар, бригадаҕа уонна торойуттэриттэр улахан комоҥу оҥордулар.

Маша Перминова уонна Мотя Дьяконова салайаччылаах 10 оҕо Туойа бригадатын түөрт хотонун үрдүн хаарын туһардилэр. Икки оҕо бороон карооччулэрэ, бирэ оҕо ыанныыксыта соҕуйан үлэлэттилэр. Маны таһынан оҕолор сиэмэ ыытарга бүтүүн талан 700 устуука куулу туттардылар.

П. ДЬЯКОНОВ.

БЭЛЭҺЭ

Телевидениеттэн ыалдьыттар

Быйылгы кыстыкка Сүбүрүүскай ааттаах совхоз ыччат суоҕуҥ толоҥуттуун бэлэмнэнэ суох көрдөрүүлэх.

Бу нуммарга совхоз сүүрбэ кутторигэр Якутскайтан телевидение айар үлэһиттэрэ толоон ыалдьыттаатылар. Кинилэр Сылан, Соловьева, Кытаанах отделениелэриттэн силдьан суоҕу ыытыллыр үлэһиттэрин ыытта көрсөн, устуулары оҥорон, бэлэмнэр үлэлэрин тэмэхтэлэтилэр.

Сотору бэйэбит бастыҥ үлэһиттэрбитин кэлэ экраҥа көрүүлүүк.

Эмп үлэһиттэрин мунньаҕа

Оройуон эмтиир учреждениелэрин үлэһиттэрэ тумсан улаатыллар аастыы сылаатын тэмэхтэрин уонна иннинэ сорудаларын бүүллэстилэр.

Сүбэ мунньахха дакылааты оройуон кылаабынай эрдэ Д. Т. БРЫСКАЕВ оҥордо.

Үйэ чэлпэрэ биргэ үлэлээһин

Саҥа СССР уонна Финляндия икки ардыларыгар догоруһуу, биргэ үлэлээһиҥ уонна хардыта көмөлөсүһүү түһүүгэ дуогабар иллиҥ баттаммыта 25 сылын туолар.

Снимокка: Ыраахха Советскай Союз көмөтүнэн тутуллубут «Рутаруукки» металлургическай завод алтафабриката уонсай көстүүтэ.

ССТА фотохрониката.

Партийнай олох

ОБЩЕСТВЕННАЙ ТЭРИЛТЭЛЭРИ КҮННЭТЭ САЛАЙЫАХХА

Бэлтонга нэһилиэгэр 20-чэ общественнай тэрилтэ баар. Бу тэрилтэлэр бэйэлэрин үлэлэрин сорох өттүнэн туспарыттарын түмүгэр, нэһилиэнньэ ортотугар кинилэр сабыдыаллара аастыт сыллардаабар биллэрдик күүһүрэн иһэр. Народнай хонтуруол группата, профсоюз месткома, дьахталлар советтара үгүс үлэни ыыталлар.

Партия райкомун бюрото общественнай тэрилтэлэр үлэлэрэн салайыытын туругун туһунан Субуруускай аатынан совхоз Бэлтопотоову отделениетын партийнай тэрилтэтин секретаря Захарова А. Г. отчуоттун иһиитэ уонна сорох үлэлэр ыытыллыыбыттарын тэҥнээн үгүс көтүтүүлэр, итэҕэстэр таһаарылыыбыттарын бэлиэтээтэ. Ол курдук, партийнай тэрилтэ бюрото общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин туһунан бэлиитэрэ дьүүлэһиннэ, кинилэр салайаччыларын отчуоттатыыны олус сөҕэхтик тэрийбит.

Отделениеҕа 60 ча чилиэннээх комсомольскай тэрилтэ баар. Бу улахан күүс. Ол эрдэҕэ партбюро оттуттан комсомольскай тэрилтэни салайыыга, кини оруолун үрдэтиигэ сөптөөх, былаанныах үлэ ыытыллыыбатах. Ол түмүгэр комсомольскай тэрилтэ ыччаты тэрийэр, көҥүлүгэр оруола өссө да намыһах. Комсомолецтар, ыччаттар общественнай олохха, политическай үлэҕэ кыттыылара сөтөө суох тэриллэр. Кинилэр нэһилиэнньэ ортотугар лекциялара, бэсиэдэлэри оторбөттөр уонна байыаннай да сылдьыылара молтох. Ыччат үлэлиир усулуобуйатын туспарыыта уонна сыныаланыы тэрийиигэ сөптөөх болҕомто уурулларбат.

Партбюро бэйэтэ общественнай ыччаттары олохха тардан үлэлэтиигэ, кинилэр активнастарын үрдэтиигэ сөптөөх үлэлиирэ буолар. Итиэ курдук, общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин хайысхатын мөкөн-кардаан биэрии, үлэни баалаах тэриллибэт. Ол түмүгэр сорох общественнай тэрилтэлэр, ол иһигэр табаарыстыы суут, добровольнай народнай дружина инициативата суох үлэлиллэр. Холобур, табаарыстыы суут ааспыт сыл устатыгар 1 дьыала кинирбититтэн иккитин эрэ дьүүлэбит. Сельскай кулуун молтох үлэлиир, манна баар библиотекаҕа совет суох, корреспондентскай пост үлэлэбэт.

Таһаарылыыбыт уураахтары уонна дьаһаллары олохха киллэриигэ тэрийэр, хонтуруоллуур үлэ утумнаахтык ыытыллыыбат. Общественнай тэрилтэлэр туох баар ыытар үлэлэрэ нэһилиэк уонна отделение үрдүнэн производственнай быыбаннарыа толоруута уонна аһара толоруута ситэ туһаайыллыыбат. Ол түмүгэр общественнай бэрэдэк туруга мөлтөх, буруйу эҥоруу түбэлтэлэрэ тахса турар. Отделение хаһаайыстыбаннай үлэлэриигэр үгүс итэҕэстэр баалаар. Үүт ыамаҥ намыһах, суөһү көҥүнэн олуттан аччатыллыыбат, фермаларга сайытарнай турук молтох. Кордэрэн агитацияны саҥардан, туспарын оҥорон иһиигэ сөптөөх болҕомто уурулларбат.

Партия райкомун бюрота общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин бир киниигэ түмэн салайыыны туспарыгар, кинилэр оруолларын үрдэтэн, нэһилиэнньэ барыа аралатын хабан климатификациялаахтык үлэлэһиннэриигэ тэрийиигэр уонна партийнай уонсай мунньахтарга, партбюроҕа туһаннаах бэлиитэрэ дьүүлэһиннэ, кинилэр отчуоттарын истиини былаанныахтык тарийиигэр, онон барыа общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин туспарыа ситиһэриигэр партбюро секретаря Захарова А. Г. эбэһиинэстээтэ.

Хоромньу тахсар хороонноро

*

Научнай-практическай экономическая конференция тугу бэлиэтээтэ

*

Биһиги ороҕуоҕут хаһаайыстыбаларыгар иллэҥ сыл көҥүнэн олбут суөһү эксиэнэ бүтүн Саха сирин үрдүнэн итинник олбут суөһу 11,5 бырыһыанныы ааллыыт. Былырыын республикаҕа көҥүнэн олбут суөһү 13,1 бырыһыана биһиги ороҕуохмутутар тиксибит. Инах маассабай кытаанаҕынан тэбиитигэр аастыт сэттэ сылга 8059 тонна үүт ситэ ыыбакка хаалбыт. Харатыгар таһаардахха, ити 2538 тыһ. солкуобайга тэҥнэһэр. 1966—1972 сс. торообут ыырдыгыт 11,6 бырыһыаннарын сүтэрдибит.

Хоолбуу аахтахха, ынах суөһү көҥүнэн олбутуттан сэттэ сыл устата 12785 центнер эти сүтэрдибит, 2429 тыһ. солкуобайдаах бородуукпуйаны ситэ ыыбатыыбыт.

Ынах суөһүнү ситиигэ тахсар хоромньуга бэйэбитиэн хаһан биэрбит хороммут итиилэр эбиттэр. Ол дириҥэн иһэр хороон устун сэттэ сыл устата 6327 тыһ. солкуобайдаах бородуукпуйаны таҥнары куншуннут.

МЭТЭЭЛ КЭТЭХ ӨТТӨ

Бедөҥ фермалар 400 суөһү кыстыыр хотоннооҕтор. Оҥоҥ хотон чааныгар, кини тас кистүүтүн ыллахха, биһиги кыадыра түспүт курдуклаат. Оттон иҥин оҥойдоохха? Мэтэл кэтэх өттө диэн маҥна сытар.

Биһиги хотоннорбутугар теруур ынах кыстык адыс ыйын усталаах туоратыгар бир сиргэ сам баайыллан турар. Хотоннорго кутуҥнээх вентиляция суох. Үөһэттэн сиик тамчалыыр, муостатын аныыттан уу аллар хотоннорго да суох буолбатахтар.

Оттон ынах активнайдык хаамыахтаах, ол аата күннэтэ моцион ыытыллыахтаах. Ити киниэ бэйэтин турбуттан үчүгэй эрэ оттуҥнан дьайар, тороллэй теруохтоох буоларыгар көмөлөһөр, өлгөм үүт биэрэриигэр туһалыыр. Биһиги ынах бир мэстэҕэ кэлгилээн кыстыыр тына бырайыактаныы тутуллубут хотоннордоохтут. Онтукаларбыт да оруннаах, бир типовой бырайыагынан тутуллубаттар.

—Аныгыллы, бүгүҥү көрдөбүгэ толору эпиэтэллиир хотон бырайыагын оҥорууну сүрүннүүр бир сиргэ түмэр кэм кэллэ. Бу суөһү ситиитин бүүгинэ гуманнах бөҕөргөөх,—диэн бэрт сөпкө этэр ороҕуоннаахтыы ветстанция начальника Б. Г. Тыгынныев.

Баарадай диэн бэйэлээх хотоннору тутан барамыыт бир наадалаары өссө да көрүнэ иликпит. Ол телятниктары тутуулу бир да хаһаайыстыба ыыппата буолар.

Саҥа торуох ер кэмнэ манныыксыттарга турар. Ыырэй кореччүгэ туттарыллан да баран, уонсай хотоннон ыраатыыт. Барыа оттуҥэн толору эпиэтэллиир аныгылыы телятник диэн хаҥа да корбоккун. Эта ынах торууур туспа хоно, профилакторий диэн кэлиэ дуо.

Маннык сытар ыырэй тымныйыытын, ыарыыга хаптарыыттан тордо. Итиэнтэн сэдиптэҥэн олуо да суох олорун туһуҥан тыл этэччилэр итиэстэр элбэх хоолбурдарын аҕаллылар.

ҮӨРЭХ УОННА ҮӨРЭХ

Биллиҥин суөһү ситиитин дьыллаттан баайыар өттө ыччат иликтиэр баар. Орто оскуолаттан кэлэччилэр фермаҕа саамбастаан үлэһит буоллаллыгар, иккис сылларыгар бараары хомуоллаллыгар түбүгүрүү бөҕө буолар. Ыныры туттарыы, саҥа үлэһити бүлүү. Инах ыаммакка хаалдыра, ыырэй аһыыр кэмин көтүтэрэ ити быыһыгар тахсар. Ол көҥүнэн өлүгэ, үүтү сүтэриигэ хаҥан эмэ дьайыах туоттаах.

Маннык эдэрдэри ситэр ойдөтөр үлэни уттумнаахтык ыытары тэҥэ киниэлэри зооветеринарнай билиинэн сэбилиир туһунай этиһиҥнэнэн эрэ сөп. Сыл ахсын зооветкуруһуоктары ферма ахсын аһыы, тиһигин быспакка үлэлэтии тоҕо эрэ умнуура хаалар. Бу адыас табыллыбат.

Болтутур сельсоветын исполкомун председателэ М. М. Диодоров салайар үлэһиттэриэн тыа хаһаайыстыбатын специалистарын үүнэриэххэ диир. Ити Совет хабар сиригэр, Ленин аатынан колхоз Амматалары учаастагар, биригэдьиирдэр суөһү ситиитигэр - аҕаллаах үөрэхтэрэ суох, учаастак сэбиэдиссэйэ урукку кулуун үлэһита, оттон Диодоров—учуутал. Кини салайаччылары миэстэтигэр зооветеринарнай уонна агро-куруһуоктарынан хабары бэрт сөпкө наадалаазынан аарар.

СИРИ ЭМИЭ УМНУМУОХХА

Племенной үлэни туспарыы, искусственнай сиэмэлээһини елохтоохун тустарынан үгүстүк кэпсэтэбит. Бу да сырыыга итиннэ сөбүн тохтоотулар. Атыыр оруустарга суох гынар эбэтэр ситэр буоллахха үчүгэйдик көрөрөстөр. Толору кэдьүүстээх буоллаллара ситиһэр бөҕөргөөс сөпкө турсуллуннар.

Ходуһа уонна мэччирэҥ сирдэрин туспарыахха. Культурнай мэччирэҥи олоххо киллэриигэ боччумнаах үлэ барбат. Научнай торуттээх быыйыак эмиэ суох. Оту ыһыыны көрүнэр, суөһү аһылыгар сөптөөх культуралары ыһар тоҕо эрэ кыайтарбат буоллаллар. Дьиэрэ-турбепс, ыырей уонна да атыттар өлгөмнүк үүнэр этилэр.

Бу бөҕөргөөстэргэ Эрилик Эристиин аатынан колхоз экономиһа П. П. Тарасов, управление кылаабынай зоотехника Е. Н. Кирсанов уе.д.а. көмө этиилэри оҥордулар.

х х х

Дьэ итиннэ ученыйдар этиилэрин, конференция кыттыылаахтарын санааларын холбоон, рекомендациялардын ылынан үлэни саҕалаатахха, хамсаһыны таһаардахха сатанар. Итинник тумукка кэллилэр конференция үлэтигэр кыттыыны ылбыттар.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

ЫЧЧАТТАР ҮЛЭЛЭРИН КӨҢҮЛҮӨХХЭ

Пятилетка быһаарыллаах, ҕүүс сылын совхоз Сылаанчаары отделениетын коллектива үлэҕэ үрдүк өрө көтөҕүлүүлэн көрсүбүтэ уонна ол тэтимнэ ыһыктыбат эйгэ дьулуурдаахтык үлэлиир. Ханна бардар буоларын күрдүк, ханна үлэҕэ-хамнаска тоҕуу күүһүнэн ыччаттар буоллаллар. Отделение үрдүнэн 75 комсомолец баарыттан 70 бырыһыанныара производствоҕа быыччы ыыттар.

Быйыл манна түөрт ыччат-комсомольскай коллективтэрэ тэриллибиттэрэ. Ыччаттар сүрүннээк Туойа, Бөрө күрдүк ыраах, кытыы учаастактарыа ыйаахтарын ыччаттарыгар ылбыттара улахан кэрэхсэбиллээх. Сыл иккэ бастакы ыйдарыгар «Чолбон» ыччат-комсомольскай фермаҕа коллектива үүт ыаһыныгар сорудаҕы валовойунан 131 бырыһыанын толороо ЫБСЛКС райкомун Бочуотун Дуоскатыгар таһаарылыыта, «Юбилейнай», «Чыраадыма» ыччат суөһүнү көрөр ыччат-комсомольскай коллективтэрэ бороон суункатааҕы эбиллиитин 641—798 граммна тиэрдэн ороҕуоҕа бастыыллар каккэлэриигэр иҥэллэр. Ороҕуоҕа үрдүнэн ыытыллар куоталаһыыга «Юбилейнай» коллектива олуннуу ыйы түмүгүнэн иккис мэстэни ылбыта. Манна ферма старшайа, коммунистическай үлэ ударника, опытнай суосүүт М. У. Данилова салалтатынан комсомолецтар Андрей Макаров, Николай Малышев, Любовь уонна Светлана Сивцевалар ыытаммыылаахтык үлэлиилэр. Кинилэр дьүөгэлэрэ «Чолбон» фермаҕа ыанныыксыттара Клара Беляева, Наталья Дьячковская уонна Ася Носова иккиэн ый түмүгүнэн сорудахтарын валовойунан бэдэн аһара толороо ыччаттарга маастарынан буоллулар.

Отделение салалтата ыччаттар үлэлиир, ылорор усулуобуйаларын туспарыгар кыһаллар. Ол курдук, «Чыраадыма» фермаҕа коллектива киэн-чуоп механизированнай ангардаах саҥа хотоҥҥо үлэлиир. Ааҕар суосүүттэр ылорор усулуобуйалара эмиэ үчүгэй. Манна уонна «Чолбон» фермаларыгар эбии аһылык быыстаныахтык оҥоһуллар. Ол эрдэҕэ, миэстэҕэ сыыттахха, үлэһиттэр бэйэлэрин ис кыахтарын билиҥин даҕаны ситэ туһамматтар диэн түлүккэ кэлэллэр. Чыраадыма искусственнай үүтдэлэй буолуоҕун ону кутар иһит тиийбэт. Оттон Туойа учаастактар ыаахха күнүгэ 6—7 кг эрэ кэмньэрбэ оҥоһуллар, суөһүлэр баһыыбытынан муустаах уунуулаан кыстаатылар. Ону таһынан үүт хаачыстыбата мэлдьэх буолан, үүт сыаҕыттан тоннер түбэлтэтэ үгүстүк тахсыталыыр. Отделение үрдүнэн дуоланы, лабыктаны, гидропонный кууһ үүнэйиини ситэни билиҥин даҕаны кыалла илик. Производствоҕа саҥа тахсыбыт ыччаттары кытта ханнык да үлэни ыыппаттар. Отделение үрдүнэн бир да фермаҕа зооветкуруһуок үлэлэбэт.

Ыччаты ой-саная оттуҥан ситэр үлэ билиҥин да ситэтэ суох. Манна бириҥдиилэн буолуохтаабар бүтүн коллективынан даҕаны социалистическай куоталаһыы кыайан тэриллибэтэх. «Чолбон» фермата Бөрө фермаҕа коллективын кытта куоталаһыахтаабын туһунан уонсай комсомольскай мунньахтарыгар уураах ылынылларан баран, ол кумаарыгар эрэ хаалбыт. Фермаларга сыыттахха, комсомолецтар туспах сорудахтара төһөгүн чуолкайдык билбэттэр, социалистическай эбэһэлэстибэ ыытыллыыларын дуу, ылымматахтарын дуу таайа сатыылар.

Ити барыта отделение комсомольскай тэрилтэтэ (секретарь Ирина Монастырева) уота-кууһа, коҕа-нэмэ суох үлэлиирэ тахсар. Фермаларга сыыныарыллыбыт политтэрийэччилэр, агитатордар сылдьыыбаттар.

Түмүктээн этэххэ, хас бириҥдии комсомолец, ыччат «Куоталаһыы бастаны кэккэтигэр буолуу—тыа сирин хас бириҥдии комсомолеһын, ферма хас бириҥдии үлэһитин патриотическай иэстэрэ диэн ЫБСЛКС КК бюротун соторутаатыгар тахсыбыт уураарынан салайтаран үлэлиилэрин ситиһиэххэ наадыйыы.

С. МАКСИМОВА,
ЫБСЛКС райкомун инструктора.

◆ ХАҺЫАТЫНАН АҺАҒАС МУННЬАХ

КЫРДЬЫК ДА ЫАРАХАН КЫСТЫК

Арҕаа өтөх ферматтан ыанньыксыттара пятилеткэ үһүс сылын үлэҕэ ситиһиилэрдээх түмүктүүргэ соруктаналлар. Кинилэр бэйэлэрин бинир идэлээхтэрэ- райсовет депутата Варвара Васильевна Сысолятина **«Эн пятилетка үһүс, быһаарыылаах сылыгар бастыҥнар кэмнэлэригэр иһизхтээххин»** диэн сургун истиҥник биһириилэр уонна толору өйүүллэр.

Ферма бастыҥ ыанньыксыта Евдокия Михайловна Дьячковская бу курдук кэпсиир:

—Биһиги, биэс ыанньыксыт, 90 ынахтаахпыт. Анардаа төрөөтүлэр. Мин бэйэм 17 ынахтаахпыттан 11-рэ төрөөтө. Тоҕус ньирэйи ньирэй көрөөччүгэ туттарбытым, иккитэ бэйэбэр баар. Тохсуҥнуу уонна олунньу ыйдардаах сорудахпын 177 бырыһыан толорбутум. Аасыт ыйдаарыбын билбэппин да, толорбутум буолуо диэн эрэнэбин.

Бинир идэлээхпин В. Сысолятина сургун наһаа сөбүлээтим. Мин эмиэ, кини курдук, үчүгэйдик үлэлиргэ, бастыҥнар хаккэлэригэр иһэргэ соруктанабын. Дьэ ол иһин сүөһүгэ күүһүм кыайарыынан эбии аһылыгы оҥорон сиэтэбин, дуҕа баара буоллар бөрт буолуо эбит. Киллэриэх буолбуттара ыраатта да, күн бүтүүгэр диэри иликтэр.

—Мин 18 ынахтаахпыттан 12-тэ төрөөтө,—диир ыанньыксыт Татьяна Харламньева Макарова. —Бинир ынаарым хаймыгыйэ уолла. Биричиинэтэ: аһылык молтөөбө. Биирдии ынахха күнүгэ биэстии эрэ кг от тиксэр, эбии аһылык чаанынан эмиэ молтохтук хаачыллыбыт. Икки кыра үһаакка от сыатын былаан коэффициэнтэ оҥорон сиэтэбин да, туохха да тиллибэт, бэл төрүү илик ынахтарбар аатыгар эрэ «туомнуубун». Эрилик Эристиин аатынан колхоз ыанньыксыта В. В. Сысолятина хаһыатынан аһаҕас сургун өйүүбүн. Аасыт икки ыйга валовойуокан 3015,2 кг үүтү ыан, сорудахпын аһарбытым. Бары бинир идэлээхтэрим курдук, пятилетка үһүс сылын ситиһиилээхтик түмүктүүргэ дьулуһабын.

Варвара Васильевна сөпкө этэр: бу бэйэлээх өлпөөттээх, быһаарыылаах дылга вуһаҕаннык үлэлиир хайдах да сатаммат.

«От аһылык камчы»,—диэн Т. Х. Макарова этэрэ сөп. Нуормаһыттар Владимир Протодьяконов, Иннокентий Слепцов от сыарҕата тахсыбат, эл иһин былаанныммыт от аһара сиэнэр дэһоллор. Ол үрдүнэн эбии аһылык камчы, састаба арыйах.

—Үнүр дуҕа кырбаан, сурдээбин абыраммыппыт. Билигин эбии аһылыкка от сыатын былыыбыт. Субуотуннуук оҥорон, дуҕаны кырбаталлара буоллар.. Урпеейыынан, быйыл биһиэхэ ыарахан кыстык,—диир ыанньыксыт Дария Сысолятина.

Кырдьык, быйыл Карл Маркс аатынан колхозка сүөһү кыстыга ыарахан. Ферма хоту хотоҥун таһыгар дуҕа киллэриллибит эбит да кырбаа илик. От кэмчи дьыдыгар эбии аһылыкка болдомтону ууруохтарын сөп буолбут.

Колхоз салалтата, бригадьыырдар куоталаһын гүмүгүн, эбэһээтэлистибэ уонна баллаан туолуутун үлэһиттэргэ билиһиннэрбэттэр эбит. Оҥу үлэһиттэр «быламмын толорон истэрим буолуо» диэн сэрэйэн этэллэрэ да биэргэтэр. Бийыл сүөһү үлэһиттэрин Бүтүн Сааҥтаары социалистическай куоталаһыылара барарыынан, ураатыллах кыстык буоларынан да манна куоталаһыыны тэрийиини түпсэрэр уоддьаспыт.

Кулун тутар уонна муус устар санитарнай ыйдарынан биллэриллибиттэрэ. Оттон бу фермаҕа ол туох да уларыйыыны киллэрэ илик. Хотон таһа ыраастаммат эбит, былбаарынан туолбут. Тааарыччы этэххэ, колхоз иҥуому баанньыкаа таһын былаанын толорбокко иһэр. Ирэҥнин калиэн ишиинэ балбааны таһан, ферма санитарнай турутун түпсэрэр дьаһалы ылыахтар эбит.

Карл Маркс аатынан колхоз салалтата общественнай сүөһү кыстыгар, дьону кытта үлэҕэ баар итинник итэҕэстэри туоратара эрэйиллэр.

В. ФЕДОРОВ,
«СО» анал. корр.

Карелия Сортавальскай оройуонугар «Большевик» совхоз кини фермэтэ туһунан дьоһун аат-суурах тарҕанна. Уонтан тахса сыл устата В. Ковалев салайар бригээдэтэ былырыын хас биирдии ынахтан 3848 килограмм үүтү ыаабыта. Ол былаанныммытынаатар да, ылылыбыт эбэһээтэлистибэтэҕэр да үрдүн. Бастыҥ ыанньыксыттар, ол иһигэр Евлония Ушева (снимокка), пятилетка үһүс сылыгар ынах эхсыттан 4100 килограмма ыырга соруктанан үлэлиилэр.

С. Майстерман фотога.
ССТА фотохроникатта.

Коммунист командировкаттан кэллэ

Эриликтэр итэҕэстэрэ

ССКП райкомун сарудаҕынан Эрилик Эристиин аатынан колхозка командировкаҕа сыыппыттым. Ханна баарыгар буоларын курдук, хара сорсыардаттан кизиэҥкэ диэри үлэ күүстүү оргуйар. Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыы кыымнара хас биригээдэ, ферма эхсын саҕыллан уота-куоһа өрө күүгүүт кэмэ.

Оройуон бинир бедэҥ хаһаайыстыбата сүрүн үлэлэргэ ситиһиитэ кичини үөрдэр. Колхозтаахтар пятилетка быһаарыылаах сылыгар үлэҕэ-хамнаска саналаара нэлэн, өрө нотөҕүллэн, эти эбэтэр, үүтү дэлэтэр, үрдүк үүнүүнү ылар туһугар эйэлээннэрэх үлэ үөһүгэр сыдьаллар.

Итэ сыдьаммын сыа быыһыгар былчархай ныбыллыбытын кэҥиэтэ кэстэн саһар итэҕэстэргэ-быһаҕастарга иҥинним.

Олор туоларынан кэпсиргэ быһаарыннын. Оттон колхоз салалтата кинилэри туоратар туһугар ныһаныа диэн эрэнэбин.

1. АТАҒАСТАММЫТ САҢЫЛЛАР

БЫЙЫЛ олунньуга Эрилик Эристиин аатынан колхозка отчуоттуур мунньах буолан аастыта. Онно государствоҕа туулаары туттарыы былаана 69,2 эрэ бырыһыан туолбутун туһунан этиллибитэ. Итэ бинир сүрүн итэҕэйиэхэн иҥэ саҥыстан баарыгар 1,6 өрөөҥү ылыы буолбута ыйаллыбыта.

Кырыс саҥылыы фермэтыгар тэрүөххэ бэлэм олох суох. Саҥылар клеткалара олус кордээхтэр. Ол курдук, иҥэ уонна аллараа оттоо тобус-толоору иҥуомунан туолбут. Клетка кэтэр сабардыма ыйдаатарга эрэ сөптөөх курдук. Бүтүн клетка дэҥэ костер. Дьабинниргиттэр, аанньра ньэчахтэрэ суохтар, сорох аанньар саҥыл мунуун уҥа да тахсан барыах аһарастаахтар. Кыыллар турар сарайдарын иҥэ ходуулунан туолбут.

Саҥылы көрөр коллектив бэйэтэ хайдаҕый? Эдэр уолаттар Лукин уонна Мишкин саҥыны аҕыс амсайалларын сөбүлүүр эбиттэр. Саҥыла сантараастыы Лукин, хас да хонуукка үлэлиэр тахсыбакка, атын сиргэ сылдьыбыт. Оттон Мишкин «Беларуська» иккилии киһини олордон баран тэтэруутаары сүүрдэр. Салайаччылара М. П. Кондратьев этиитин тыал тыаһыгар да холоботтор, уларыы бөҕүрүөктүүллэр, итэйэллэр эбит. Иҥ-эйэтэ суох коллектив үлэтэ да оннук курдук, иҥэ саҥылар ситэ сантараллыбатахтар. Тэрүөххэ ыаллаах дэмнэтэр туруктара олус хуһаҕа. Клеткаларга үтүстэриэр иҥэмэр суох. Саҥылга аннаан колбит аллараа тракторы ас аһаҕас халлаан аннаҕар сытар, хардыарга подвал суох дэһэллэр.

Дьэ бу пирезидиум-айылаччаах, молтох үлэлээх коллективы колхоз парткомун секретаря таб. И. С. Дмитриев кордэ-нньитэ, арааһа, саҥылы тэрийтүлээтэ дьаһал ылыллара буолуо.

Колхоз экономикатын быһаарар, кэдьүүстээх буолуохтаах салаа итэ курдук сатараҕалыйыы төлпөөтүгэр олорон дьаалатынан айаннымыра кижи барытын дьиксиниэрэр.

2. КУРААНАХ МУННУКТАР

Ынах сүөһү фермаларыгар — Улахан Сыҥыыга, Кырыска, Чолбоҥҥо кыһыл мунньуктар тэриллэ иликтэр. Лекциялар, курсуһуоктар занятиелара саҕахтык буолаллар эбит. Фермаҕа кыһыл мунньук куоталаһыыны тэрийиэхтэ, үлэни көҥүлэйиҥнэргэ оруол улаханын ойдоон туран, культура үлэһиттэрэ кыһыл мунньуктары, библиотекалары тэрийиэхтэ болдомтолорун ууралаара наада буолсу.

Политуорах туруга эмиэ молтох. Уорбара партия чилиэнэ бригадьыыр В. Д. Васильев комсомолецтарга пропагандыстыыр. Сүүрбэччэ буолан күһүнгүттэн ыла бөрөөн-тараан 1—2 төгүл мустан үөрэммиттэр, оттон 1973 сылга үктэнэн баран төрөөн иликтэр. Пропагандаҕа билигин да холку. Маныа 2 №-дээх агитэбэна вывеската эрэ улахан, өмүннэтахха суоҕун сава. Оттон дьиэ иһигэр агитэбэнэ санатар мунньуктаах суох.

—Хам-түм мустабыт, агитэбэнэ мунньуга суох, бадар, кулуупка холбуу буолуо—диир бу дьиэлээх олороотчу партгруппорг К. А. Григорьев. Мин саныабар, итэ агитэбэна үлэтин туругар Константин Афанасьевич эмиэтинэйэн сүүрүөх курдук.

1973 сылга киирэн баран Прокопий Егорович Табунаков экономическай куруһуогу бинирдэ эрэ ыыппыт. Бу эмиэ дьыйах.

Хадаар партийнай тэриллэтин секретаря В. К. Осипов бу боппуруоһу дьүүллэһэн, фермаҕа үлэни-хамнаһы туһсарара эрэйиллэр.

И. КАНДИНСКАЯ,
биһиги общ. корр.

Рабочай этии киллэрэр

ХОТОН ҮЛЭТИГЭР—СӨПТӨӨХ УСУЛУОБУЙАНЫ

Билиҥги бириэмэҕэ хотон ыарахан үлэлэрин чэпчэтии, механизациялааһын соруктара хаһаанныытаабар да күүскэ туруоруллаллар. Мин бэйэм идэбинэн бу дьыалаҕа сибээстээх үлэһиппин. Онон иттиниэхэ ордук «ыалдьабын».

Быйыл биһиги Калинин аатынан колхозка Лыбыытах ферматыгар ууну киллэрдибит, ону тэҥэ производственнай блок уунан иттитэр систематын оҥордубут. Болтоҥоро Кындал ферматын хотонугар эмиэ ууну киллэрдибит уонна Болтоҥо, Харбала фермаларыгар икки паара ынах ыыр установкалары туруордубут.

Аны, былааммыт быһыытынан, Кытаанахха Лама ферматыгар күөлтэн ууну киллэриэхтээхпит, Чакырга ТВКА—80 оту киллэрэр установканы олордуохтаахпыт, онтон да атын үлэлэри толоруохтаахпыт.

Таарыччы этэххэ, хаһаайыстыбалар биһиги ыытар үлэлэрбитигэр болдомтоло-ро, кыһамньылара ситэтэ суох. Холобур, соторуутаабыта Кытаанахха Лама ферматыгар таһыттан уу киллэрээри турбалары тэлэйэн таһааран сүөкээбиппит. Ол сылдьан хотон иһин көрдүбүт. Онно маннык хартыына баарын биллибит. Хотоҥно хиннык да бэрээдэк суох. Сүөһү баайыыта суох, ыыык курдук симиллибит. Ноһуом кэҥин кыайан хаампат гына элбээбит. Долбоҕуо диэн суох, отторун муоспутаа таах быраҕан биэрэллэр эбит. Көрүдүөр хаһан да ыраастанан көрбөтөх курдук, ходуул халыҥаабыт. Котельнай кэҥин кэмэ гына уунан туолбут.

Хотоҥно ууну киллэрэргэ И.Е. Парфенов кэпсэтэн баран, тылын толорболо. Хата, турбаларын киллэрэн ноһуомна комнөрбүт. Уу кутуллар чааскыларын таһырдьа кириллэс анныгар кыстаабытын, уу баһар массыына тэстибититтэн сварочнай кабелы ыытта мууска хам тоҥмуттар. Уу кутар баах оҥоһуллуохтаах 3 мм халыҥнаах тимир иллистэр хотон таһыгар түбэһиэх сиргэ сүөкэнэн ыһыллан сыталлар, кэлбит-барбыт массыына, трактор үрдүнэн сылдьар. Маннык быһыыны көрө-көрөлөр ким да кыһамматах. Управляющай Скрябин, хата, соһуйуох курдук туттар. «Хайдах, оннук буолбут дуо?»—диэн бэйэбиттэн хардары ыйытар.

Эрилик Эристиин аатынан колхозка Ыстаах, Боһомо хотоннороо эмиэ молтох туруктаахтар.

Үлэһиттэр, үгүс сирдэргэ усулуобуйа суоҕун үрдүнэн, күһэллэн үлэлиллэр. Холобур, Субуруускай аатынан совхоз Кындал ферматыгар, саатар, үүтү сиидэлиргэ маарыла суох. Ол түмүгэр үүт кирдээх, ардыгар завод туппакка төннөрөр. Сүөһү иитиитин курдук ыарахан үлэҕэ дьон өрөбүлэ суох үлэлиллэр.

Мин саныабар, хотоннору сайын, сүөһү турбат кэмигэр монтаажтыах баар эбэ. Монтажниктар үлэлэрин чэпчэтэр сыалтан хотоннору ыраастык тутуохха, саҥа тутуллар хотон чертеһин оҥорорго кини хайдах монтаажтаныахтаабын эрдэттэн учуоттуур буолуохха.

Инникитин колхозтарга уонна совхозка, бука, элбэх хотон тутуллара буолуо. Онон тутуу специалистара саҥа объектары бырайыактарын эрдэттэн көрөн, чертеж быһыытынан туттараллара наада. Хаһаайыстыбалар салайааччылара сүөһү турар хотоннорун ыраастык туттараллара, сүөһүттэн ылыллар бородууксуйаны элбэтэр туһугар туһаанныах дьоҥҥо үлэлиир усулуобуйаны толору хаччыйаллара эрэйиллэр.

С. КОРКИН.

Спорт — Спорт — Спорт

Ат сүүрүүтэ

БААЙЫЫ КЫАЙТАРБАТ

Биллэрин курдук ааспыт баскыанньаҕа Якутскай иллэдриҥуттар өрүс илин эҥэринээҕи зона сүүрүк сылгыларын саасны күрэхтэһиннэрэ буолан аста. Онно Амма, Мэҥэ-Хаҥалас, Уус-Алдан уоннА Чурапчы ороҕуоннарын 80 сүүрүктэрэ кириэн күрэхтэстилэр. Ити күрэхтэһиҥ туһунан ороҕуоннаабы тэрийэр комиссия председателэ, культура ороҕуоннаабы отделын сэбиэдиссэйэ таб. А. А. Сивцев маннык кэпсиир:

—Биһигиттэн 14 сүүрүк кытыннА. Улаанчык (Эрилик Эристиин аатынан колхоз) куруубайдаан кыайан сүүрбэтэ. Бэйэлэрин цааларыгар Мэник, Чылбыан, Буурба (Калинин аатынан колхозтан), Налетчик (Эрилик Эристиин аатынан колхозтан) уоннА Сыыйылла (Субуруускай аатынан совхозтан) бастаатылар. Патруль (Калинин аатынан колхозтан), Үргэл (Субуруускай аатынан совхозтан) —иккис, Орел, Победа (Эрилик Эристиин аатынан колхозтан), Сынок (Ленин аатынан колхозтан), Кимиэл, Ордик, Кустук (Калинин аатынан колхозтан)—үһүс кэлиилэр.

Биирдиилээн сүүрүктэрэн совхоз Сылаҥнаабы отделениетын ата Сыыйылла, бэйэтин кааратыгар республикаҕа киэҥник биллэр сүүрүктэри Молодойу (Уус-Алдан), Муччу Түһэри (Амма) куотан, көрөччүлэри барыларын үөрүү, чылбыан, Буурба үчүгэйдик сүүрдүлэр. Үргэл Амма аатырар Кустугар хомуут кэтэриэн кыайтарда. Совхоз сүүрүгэ Мааны, бастаан ыраабынан хаалан баран, кэлин ситэн ылан иккис кэлбитэ эмиэ иннинэ улахан эрэли үөскэтэр. Ол оннугар урукку бириэмэлэрин хаһан да кыайан тутуспатылар.

Уопсай түмүккэ эмиэ кубогын быйыл эмиэ Амма ороҕуона надьа хаалла. Кириттэн баарт кыраҕан хаалбыт мэнилэр иккис буоллулар. Оттон биһиги Уус-алданнары эрэ кыайан үһүс буолбуппутуттар үөрдүбүт.

Биһиги сүүрүктэрбит атын ороҕуон сүүрүктэриниэҕэр быйыл даҕаны баайыылара сиҥиэтэх-хоҥнотох. Улаанчык, Патруль, Сынок, Победа, Кимиэл олус эмиэстэр. Сынок, бад, коннөрү хаамтарыыта көхөҥнүнүөр. Биһиги хаһаайыстыбаларбыт салайаччылара сүүрүк сылгыларын баайтарыыны эрдэ туттаран сапаалаабаттар. Оттон ат баайаччыларбыт аты баайыыны саасҥы оттуттар кыайбат буолбуттара хас да сыл буолла. Онуоха расстояннеҕа сүүрдүү суох. Сүүрүктэрин харыстаатахтара аатырар. 200—300 метрэҕэ сүүрдэлэр, онтон төхөтөллөр, устуман хаамтараллар. Итиэннэ сылгылар хоннохторо аҕыллан сүүрэр гына кыайан эрчиллибэттэр. Иккиҥниэн, Эрилик Эристиин, Ленин, Карл Маркс аатарыттан колхозтар кыайан булан эдэр сүүрүктэри үүнэрбэтилэр. Онуоха, эбии эбэ ветеринарнай специалистар ат спордун сайынарыыта ылсыһан үлэлээбэттэр. Урукку оттуттар республикаҕа тиийэ киэҥник биллибит Сынок, Герой, Үргэл, Хоптоҕо Улаанчыга курдук сүүрүктэр удьуордарын үөрэтиэн, булан ылан эрчийиэн кыайтарбата.

Бу кэлэр субуотаҕа уоннА баскыһыаннаҕа республикаҥскай саасҥы бүтэһик сүүрүү буолар. Онно биһиттэн сорох сүүрүктэрбит киириэн сыҥсыахтара.

Налба күрүө ордук

Биһиги ороҕуоммут аҥуу хаһаайыстыбаларыгар ааспыт күһүн оту суоһу сиэбиэнэ тахсыталаабыта. Ол биричиинэтиттэн от күрүөтүн маҥтаҕо буолар. Отчуттарбыт күрүө үйэлээх буоларыгар ардыгар сотто-бачыс кыайан маттар, оттон кыһыны оту гынайаччылар эмиэ хаҥыстаабаттар, сорохтор күрүөнү тракторынан тоҕо астаран кэбиһэллэр.

Маннык быһыы хас сыл ааҥы хатыламмат наада. Мин саҥаабар, ходуһа сирэйэрин күрүөтүн налбанан тутан, оту бөҕө киниэнэн кэбиһэр ордук буолуох этэ. Бу ньыма ходуһа мэлдьи ыраас, оттон күрүө үйэ үйэлээх буоларын хааччыйыан сөп. Онно хаары баттаһа матырыйаалы таһан, хаһаайыстыбаларга бу ньыманы киэҥник тутарга этэбин.

Е. КОЖУРОВ.

Дуобат

ОҔОЛОРБУТ МААСТАРДАРДЫЫН ЭРИСТИЛЭР

Саасҥы үһүн ороҕуо-бэмиэгэр Якутскайга «Бөлөм буоҕа» саҥыат редакциятын тэриллиэн үөрэнээччилэр уоннА спорт маастардарын иккиардыларыгар дуобакка күрэхтэһии ыытылынна.

Күрэхтэһиҥэ дуобакка маастардаах эрэ ороҕуоннар кыттыахтаахтара. Биһиги ороҕуоммутуттар маастар суох. Ол үрдүнэн комсомол райкомун туруорсуутунан бэйэбит күүспүтүн бөрүөбалаан быраабы ылбыппыт.

Балаһыанньа быһыытынан, үөрэнээччилэр бэйэлэрин иккиардыларыгар утарыта көрсүспүттэрин таһаан, маастардар үөрэнээччилэргэ сеанс биэриэхтээхтэрэ. Онон күрэхтэһии олус тыынаһыгыах буолла. Биһиги хамаандабыттан республика бинир кырдьарас дуобатыгыт I разрядтаах Семен Ильич Жирков салайан киллэрбэтэ.

Күн ааҥы ороолор иккилиттэ ооньуубуттарын таһыран иккилии маастартан сеанс ылбыттара. Онон күнүгэ түөрт ооньуур үсүлүөйүөнү киэрбиттэрэ. Бу кинилэргэ сүрдээх марахан сорук этэ.

Ороҕуон чиэһин Володя Барахсанов (Чурапчы орто оскуолата), Коля Башарин (Чурапчы ардыы кылаастаах оскуолата), Володя Аржаков, Мотя Кривошапкина (Хатылыыр орто оскуолата) уоннА Саша Попов (Дириҥ орто оскуолата) бөхүсхэстилэр. Кинилэр, маастардар Николай Саввинов (Якутскай куорат) уоннА Андрей Алексеев (Бүлүү) эрчийэн ааспыт спортсменнарын кэннилэриэр хаалларан, маннык түмүгү ситистилэр: маҥнайгы дуэскаҕа Володя Барахсанов уоннА төрдүс дуэскаҕа Коля Башарин республика чемпионнарыгар буоллулар, оттон иккис уоннА бөҕүс дуэскаларга Володя Аржаков, Мотя Кривошапкина иккис уоннА үһүс мэстэлэргэ тардыстылар. Кинилэр барыларыгар «Бөлөм буоҕа» хаһыат грамоталарынан наҕараадаланнылар уоннА сыанаалаах бэлэхтэри ылылар.

Ордук чорботон Коля Башарин бинэтэ көрсөн олус тахсыбыахтык ооньуоон үс кинини кыайан, иккини кытта тэҥнэҥэн эрааллаахтык бастаабыта уоннА онон III спортивнай разряд нуорматы туппут биллэр сүүрүктэр Победа. Сынок, Кимиэл урукку бириэмэлэрин хаһан да кыайан тутуспатылар.

Уопсай түмүккэ эмиэ кубогын быйыл эмиэ Амма ороҕуона надьа хаалла. Кириттэн баарт кыраҕан хаалбыт мэнилэр иккис буоллулар. Оттон биһиги Уус-алданнары эрэ кыайан үһүс буолбуппутуттар үөрдүбүт.

Биһиги сүүрүктэрбит атын ороҕуон сүүрүктэриниэҕэр быйыл даҕаны баайыылара сиҥиэтэх-хоҥнотох. Улаанчык, Патруль, Сынок, Победа, Кимиэл олус эмиэстэр. Сынок, бад, коннөрү хаамтарыыта көхөҥнүнүөр. Биһиги хаһаайыстыбаларбыт салайаччылара сүүрүк сылгыларын баайтарыыны эрдэ туттаран сапаалаабаттар. Оттон ат баайаччыларбыт аты баайыыны саасҥы оттуттар кыайбат буолбуттара хас да сыл буолла. Онуоха расстояннеҕа сүүрдүү суох. Сүүрүктэрин харыстаатахтара аатырар. 200—300 метрэҕэ сүүрдэлэр, онтон төхөтөллөр, устуман хаамтараллар. Итиэннэ сылгылар хоннохторо аҕыллан сүүрэр гына кыайан эрчиллибэттэр. Иккиҥниэн, Эрилик Эристиин, Ленин, Карл Маркс аатарыттан колхозтар кыайан булан эдэр сүүрүктэри үүнэрбэтилэр. Онуоха, эбии эбэ ветеринарнай специалистар ат спордун сайынарыыта ылсыһан үлэлээбэттэр. Урукку оттуттар республикаҕа тиийэ киэҥник биллибит Сынок, Герой, Үргэл, Хоптоҕо Улаанчыга курдук сүүрүктэр удьуордарын үөрэтиэн, булан ылан эрчийиэн кыайтарбата.

Бу кэлэр субуотаҕа уоннА баскыһыаннаҕа республикаҥскай саасҥы бүтэһик сүүрүү буолар. Онно биһиттэн сорох сүүрүктэрбит киириэн сыҥсыахтара.

БЭЛЭМНЭНИИ КУРСТАР АҺЫЛЛАЛЛАР

Муус устар ыйын 15 күнүттэн быйыл үрдүк үөрэхтээх киэнэ эрэччилэри бэлэмниир курстар аҕыллаллар. Үөрэнээхтэрин баҕалаахтар үлэлээбит тэриллэрэ, колхозтарын уоннА совхоз направлениетынан ыыллаллар. Трудовой книжкаттан выписка оҥоһуллар уоннА администрацияттан характеристика наада.

Дириҥ орто оскуолатыгар физика-математическай уоннА техническэй факультеттарга, Сылаҥна—биология-географическай, тыа хаһаайыстыбатын уоннА медицинскэй, оттон Чурапчы орто оскуолатыгар гуманитарнай факультеттарга бэлэмниир курстар аҕыллаллар. Курстар үлэлэрин оскуолалар администрациялара дьаһайаллар. Истэччилэр үөрэхтэр-иитэр үлэ боппуруоспутарыкан дьарыктанар комсомольскай уоннА партийнай группалары тэриниэхтээхтэр.

Курстарга киирэччилэр 30-туу солкуобай усукуос тараллар.

КАПИТАЛ ДОЙДУЛАРЫГАР

ГРЕЦИЯ. Студеннар быйыл тохсунньуга саҥаланнылар дойду үрдүк үөрүүнү көрдөрдүлэриэр демократическай уларытыылары киллэрэр иннин хамсаһыннара грек полиэнниктэрин реформаларын политическай торуттан утарар бырачыас буола үүнэн. Бччат охсуһуутун дойду кытаанах политическай ыгыы-туруу анныгар түбэспитин сэмэлиир общественность киэҥник эйүүр.

СНИМОККА: Афины полицията студеннар забастовкаларын кыттыылаарын тутуута.

Пресс Камера—ССТА фотолара.

БИАТЛОНИСТАР—ЯКУТСКАЙГА

Бөҕөһөөтүн саҥаланан Якутскай куорат таһыгар биатлонна республикаҕа бастыыр иннин күрэхтэһии буола турар. Онно биһиги ороҕуоннар Дириҥ орто оскуолатын физкультурада учуутала Егор Дьячковский, Хадыар ардыы кылаастаах оскуолатын физкультурада учуутала Григорий Сивцев уоннА совхоз Сылаҥнаабы отделениетын рабочайа Николай Дьячковский кыттан ороҕуон чиэһин быйыл иккиҥниэн комуускуулаан.

БИҺИГИ КОРР.

АДЫРҒАЛАРЫ КЫДЫЙДЫЛАР

Бөрө кыыл буулаатаҕына, иэдэнэ тардар биллэр. АммА ороҕуон эҥэриэтэр кини сылгыны тардан, почоот бөҕүлэр тэбэччи.

Быйыл Соловьев Аммытыгар иэдэн кыыллары үчүгэйдик кэмнэтэр кыдыйдылар. Биллиилээх буччут Конон Семенов тоҕуурдаан кинилэри хаптаанныгар бинир бөрө түбэспит. Түүлэхсит Константин Федоров эмиэ бинир бөрөлөөх.

Григорий Батарин «Дружба» эрбишон оттук маҥы батыыннар. Кини иллэҥ кэмнэр адырҕа кыыллар сылдьар ыарҕалар дьаатаах мэнэмэҥэ быраҕыпыт. Онуоннан ааҥсайабыта лиэн иннэ сүр бөрө морбойбут.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Үөрэх ороҕуоннаабы салаата, Чурапчы орто оскуолатын коллектива, норуот үөрэҕэриитин үлэһиттэрин профсоюбун райкома Чурапчы орто оскуолатын учуутальыгар Диодоров Прокопий Прокопьевичка кини таптыыр аҕата Аҥа дойдуну комуускуур сэриигэ ааспыт ыйыгар ыытылларын

ДИОДОРОВ ПРОКОПИЙ ИВАНОВИЧ

уһун, ыарахан ыарыыттан олбуттуттан бэйэлэрин дириҥ кутүрүннүннэрин биллэрэллэр.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—9-13-95, редакторы солбуйааччы, литературнай секретарь—9-14-95, отделлар—9-14-95, уопсай—9-15-05.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

САКААҺЫН №-рэ 41. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 12. Тираж 2654.